

ПОЧЕО 27. ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ – БЕЗ ПРЕВОДА

Право позориште, јесте важно

Позориште, право позориште, јесте важно, и томе сведочите ви, ужичка публика која купује улазнице за све фестивалске представе и пре него што програм фестивала буде објављен, која испуњава ову велику салу до последњег места, и то не само својим телима. Зато јако волим ужички фестивал – рекао је проф. др Радивоје Динуловић

У препуној сали ужичког Народног позоришта, синоћ је проф. др Радивоје Динуловић, архитекта и сценограф, отворио 27. Југословенски позоришни фестивал - Без превода. Његову беседу преносимо у целости:

- Некада давно, јако давно, у једној земљи далеко, далеко – био сам позоришно дете. Ту земљу смо звали Југославија, а ја сам у њој одрастао уз Дубровачке љетне игре и Стеријино позорје, међу пријатељима својих родитеља који су долазили из свих градова те лепе, велике и важне земље – барем ми се таквом чинила, или је такву памтим. Памћење је, наравно, не поуздано, али осећање припадности једном свету који је почивао једнако на Загребу, Сарајеву, Београду или Скопљу, где су речи слобода, братство, јединство и равноправност представљале систем вредности у који смо веровали, свету ком смо се радовали и од ког смо очекивали бољу будућност, а не бољу прошлост – то осећање је, бар за мене, сасвим поуздано и трајно. Зато веома, веома волим ужички фестивал.

Касније, упркос свима који су ме од тога одговарали, почeo сам да једем позоришни хлеб и да упознајем позоришне људе – не оне са сцене, уз које сам одрастао, већ оне које сам тек сретао, а потом и завољео – мајсторе, службенике, раднике, бифеције, ватрогасце и портире – оне који позориште чине позориштем и од њега сасвим посебно место. Ту сам научио шта заиста значи једнакост у послу, једнинштво и посвећење. Припадам генерацијама које су такво позориште наследиле – као и ону земљу коју сам раније помињао, а које ни ту земљу ни то позориште нису умеле до вољно да воле, па, сходно томе, ни да са-

чујају. Иако ме деценијама уверавају да се време променило, да то што сам научио и чега се сећам више никоме није ни потребно ни важно, нису ме уверили. Позориште, право позориште, јесте важно, и томе сведочите ви, ужичка публика која купује улазнице за све фестивалске представе и пре него што програм фестивала буде објављен, која испуњава ову велику салу до последњег места, и то не само својим телима. Зато јако волим ужички фестивал.

Пре него што ће проф. др Радивоје Динуловић, наш познати архитекта и сценограф и званично отворити 27. Југословенски позоришни фестивал „Без превода“, у холу Народног позоришта, ужички градски хор Г.Л.А.С. под војством

Марије Лазић, а који делује у оквиру Удружења грађана „Пркос“, одржао је мини концерт, а после тога је отворена традиционална изложба фотографија насталих на претходном, 26. ЈПФ-у, ужичког фотографа Радована Баје Вујовића.

Верујем у снагу позоришта, у значај позоришта и за човека и за друштво, којима припада, о којима говори и којима се обраћа. Позориште јесте важно и зато што нам дозвољава и нуди да, наoko без трајних последица по себе и своје ближње, доживимо страст, страх, усхићење, љубав, сукоб, мржњу, па и смрт, да их доживимо заједно, да своје доживљаје разменимо, да разговарамо о смислу живота, па и о смислу смрти, о партнерству, породици, заједници, друштву – да разговарамо у себи током представе, а непосредно након ње и данима касније и са својим пријатељима, као и онима које смо први пут срели, а који ће нам, можда, постати пријатељи. И зато веома волим ужички фестивал.

Волим га и због тога што у позоришту не волим превод. Посебно волим ужички фестивал, ишчекујем га и радујем му се већ дванаест година због људи који га стварају и воде, а који се не стиде и не боје да га и даље називају југословенским. Такође, због свих оних који на фестивалу учествују иако, можда, средине из којих долазе на то не гледају са наклонишћем. Најзад, волим га и зато што волим Ужице у ком постоји једни прави трг у Србији, где, као што сви добро зnamо, нешто недостаје. И, мада то одсуство говори много о нашој неспремности да памтимо, ценимо и поштујемо сопствену прошлост, волим Ужице у ком и око ког постоји оно што у земљи у којој живим и којој припадам данас највише волим.

Зато, са великим поштовањем, проглашавам 27. Југословенски позоришни фестивал „Без превода“ отвореним.

Публику и учеснике фестивала, поздравила је и градоначелница Ужица, др Јелена Раковић Радивојевић. **Р.П.**

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД

РОЛЕРКОСТЕР

емоција и идентитета

Милица Краљ, режија: Погледајте шта је данас модерно. То су празни зидови. Не знate да ли сте у хотелској соби или неком модерном дому. Свemu топлину дају људи, али колико је топлине уопште остало у нама? Да ли ће роботи постати топлија бића од нас, са емоцијама, док се ми губимо у запитаностима? Овде је необично то што се сви воле, али се не разумеју. Неразумевање долази од жеље да се прилагоде. Неко у то уплива без размишљања, а неко други се опире, јер тај свет не разуме и у суштини га се плаши. Апсурдано је што топлину налази у вештачкој интелигенцији.

Јелена Кајго, текст и драматургија: Ова представа је кренула од питања идентитета. Важно је да се не трудите да дајете одговоре, већ да постављате проблеме. Питање идентитета је интересантно и са верског становишта, посебно старијим генерацијама. Они су рецимо, одрастали у комунизму, можда се окретали православљу, више формом него суштином. Занимљиво је и питање емиграната, људи који се сналазе у неким другим културама. Да ли мултикултуралност заиста може да заживи? Да ли то могу мешовити бракови? Када се у свему томе сукобе две генерације, као у овој представи, можемо да извучемо лично становиште. Питање је - шта нас заправо одређује и у којој мери?

Марина Миливојевић Мађарев, доктор театролошких наука и водитељ разговора: Ова представа говори о нашим великим страховима, али и о интуитивном сазнању да ће свет, ипак, преживети. Она има дивне елементе комедије нарави, али и нашег дубоког промишљања о будућности, која је, извесно трансхуманистичка.

Бојан Муњин, селектор ЈПФ: Има јед-

на мисао француског антрополога Едгара Морена, која није нарочито оптимистична: „Људи су изгубили битку са профитом.“ Друга, исто не баш тако ведра, мисао је енглеског физичара Стивена Хокинга који каже: „Људи ће изгубити битку са дигиталном цивилизацијом“. То су јасне опасности које су ту, пред нама. Данашњи људи су на попут пута. Како је рекао стари мудрац: „Све говори о нашем спасењу и све је спремно за нашу пропаст“. То не значи фатализам и дизање руку, већ одговорност.

Дара Џокић, као мајка Љиљана: Сви имамо неизесност, страх од тога шта смо направили од овог света и шта ћемо тек направити. Технолошка револуција, која је сама по себи добра, доноси и оно што нам је непознато. Ушла је у наш живот кроз екрANE. Излазићемо у ресторане тако што ће свако седети у својој кући, а осећати укус преко шлема. Нормално је плашити се, али човек је то смислио. Ми смо то направили.

Јелена Петровић, као Светлана: Олакшавајућа околност је била та свадба, јер сви смо срећни на свадбама. Светлани није јасно зашто неко није срећан, узима ствари у своје руке и престаје да само машта о срећи. Она прави компромис и не пушта више свог пријатеља. Кад он пружи отпор, прелази у други карактер. До трећег долази када је дете на путу. Ту почиње драма, страх од мајчинства, будућности.

Катарина Марковић, као Ана: Једино што одређује наш идентитет, а не можемо да променимо је породица из које потичемо. Ана је већи део живота била са мајком и научила да нема „не могу и нећу“ него за своје дете морам, хоћу и могу све.

Ако то укључује промену вере, која није исконски усађена, у реду. Она све ради, али не обавештава мајку, из љубави према њој. Када неког волиш, трудиш се да га заштитиш.

Милица Михајловић, као Лана: Лана је самохрана мајка, слободни уметник у туђини који се држи својих уверења. За то је потребна велика храброст.

Владислав Михаиловић, као Емил: Емил је пропустио све шансе и било је потребно да се деси свадба његове бивше девојке да би га пропресла и убацила на прави колосек. То се на крају и десило. Знам доста таквих људи, па ми није било тешко да се уклопим у Емилов лик.

Петар Михаиловић, као Адам: Адам се Аном оженио из велике љубави и спреман је на компромисе како би његовој породици било боље. Све што прећуткују једни другима долази из љубави и жеље да једни друге заштите. То их доводи до других проблема и питања докле су спремни да иду са компромисима због нечег што мисле да је добро за њих.

Теодор Винчић, као робот: Робот Шила је сличан детету. Цео свет је за њу нов. Она, стицајем околности, учи највише од Љиљане, јер са њом проводи највише времена. Фактички, у једном тренутку, мења њену унуку.

Andrej Čačić, позоришни критичар: У овој представи имамо врло снажне, јако добро написане и одигране драмске ликове, али и контраст са роботом Шилом. Док се ликови осталих карактера граде на емоцијама, лик Шиле настаје на постдрамским темељима. То овде игра јако добру улогу.

Ана Милошевић

МИЛИЦА КРАЉ, РЕДИТЕЉКА

Важно је имати став утемељен на знању

Свако од нас мора да трага за неким својим микро светом који му помаже да остане нормалан, каже Милица Краљ, редитељка

Шта се променило у Вашем редитељском приступу и поступку од прве премијере до данас?

- Сигурно се променило много штошта. На почетку каријере сам јако волела да радим класику на неки класичнији начин, а данас мислим да ме више привлаче савремени комади. Ово што данас живимо театарски је толико узбудљиво, да бисмо се правили да тога нема, да не постоји. Оно што је остало, је да су мени глумци и публика одувек на првом месту. Волим када су представе дуговечне, када је сала пуна и када публика изађе из позоришта са неким емоцијама.

Шта Вас на прво читање привуче неком комаду – тема, порука, ликови?

- Мислим да је то игра, заигравање које се развија, пре свега, глумачко. Вероватно је то зато што као глумачко дете на одређени начин читам комад кроз ликове. Претпостављам да други редитељи, кад прочитају комад, имају неку своју концепцију, а ја читам увек из лика и имам осећај да је то игрљиво, потентно за игру или не. То је оно што ме привуче да радим неки текст.

Док читате комад, да ли одмах имате идеју ко би то од глумца могао да игра?

- Не могу увек да бирам глумце, али обично се вежем за некога. Помислим, како би тај неко играо и онда ми је чак и лакше да комад тумачим и сагледавам из тог угла. У „Ролеркостеру“ ми је посебно била инспиративна улога за једног младог глумца, који је иначе мој студент, дипломирао је, који је замишљен као једна лампа. Није уопште била идеја да то буде глумац. То је за мене била велика инспирација када је реч о овом комаду конкретно. Игра око тог лика је допринела самој његовој дубини и овој целиј причи коју смо испричали вашој публици вечерас.

Колико човек може да се дистанцира и сачува своју креативност у временима која су пребрза, препуна информација и дезинформација?

- Нисам сигурна да је могуће, али свако од нас мора да трага за неким својим микросветом који му помаже да остане нормалан. Ви сте некада 23 сата изложени разним врстама

насиља која угрожавају тај ваш микро свет. Али, оног тренутка када дозволите да га изгубите, ви сте изгубили равнотежу и чини ми се не умете више да се снађете. За сваког човека је, наравно, потпуно другачије шта жели да буде његов микросвет, шта га испуњава и чини да у неком тренутку, сваког дана има свој лични мир у коме може да сагледа све турбуленције које нам се дешавају на дневном нову.

Да ли своје студенте подстичете да озбиљно промишљају живот и свет у коме живимо?

- Апсолутно. Пре свега се трудим да младе глумце освестим да глумац мора да има свој став кроз живот, јер ја сам одрасла међу глумцима који су

умногоме обликовали друштво у коме живимо и нису се правили блесави да живе на Марсу када им се нешто у друштву није свиђало. Просто су били ауторитети, а то су постали тако што су били, пре свега, посвећени уметници, што су били изузетно образовани и што су имали мишљење које су други поштовали, мишљење које је било утемељено на знању. Трудим се да им објасним да су они ти који могу да поврате положај глумца и уметника у данашњем друштву, а да опет остану једнако маштовити као што млади људи јесу и треба да буду.

Да ли сте некада у свом раду до сада осетили неодостатак слободе да спроведете неку идеју?

- Много пута сам лишена посла због разноразних својих ставова и не знам чега, али ја то никада не гурам у први план и не жалим се. Ако је то цена да ја слободно говорим и мислим, то је у реду док нисам физички и материјално у потпуности угрожена. Неки то воле да истакну, ја просто не волим. Мени се десило са „Ролеркостером“ да се диве директору Атељеа 212 како је имао храбрости да ме позве, као да сам ја не знам шта. На известан начин то ми и импонује.

Ваш отац Петар Краљ играо је у представи на овом фестивалу коју сте Ви режирали. Радује ли вас долазак на ЈПФ?

- Први пут сам на овом фестивалу била са њим, са представом коју је он донео из Лондона и желео сило да је игра. И Дара Џокић је играла у њој. Све то буди успомене и заиста се радујем што сам поново овде.

Шта тренутно заокупља Вашу пажњу?

- Поносим се тиме што дипломска представа мојих студената од овог месеца добија своје стално репертоарско место у београдском позоришту „Вук“. То је представа „Хамлет из Мрдуже Доње“ и то ме заиста испуњава, јер обично млади људи кад дођу до дипломе тада највише осете замке после за који су се школовали. Мени је циљ био да њихова представа живи, да неки људи дођу да их виде и да тако премосте јаз између дипломе и првог правог посла.

В. Туцовић

ЈЕЛЕНА КАЈГО

Цео свет се ускомешао

- Занимало ме шта је то добро што ми овде остављамо, а шта је то добро тамо где одлазимо и обрнуто, шта је то лоше и овде и тамо. Колико нам наша култура, наша породица даје одређено упориште, како се носимо са тим кад се из тога изместимо, шта добијамо, шта губимо, колико нас простор где смо рођени одређује, то су отворена питања која не морају да нам дају и одговоре. Имам утисак да се цео свет ускомешао и да је тешко, а можда и немогуће одредити где је боље, а где је горе. Цео свет је постао један ролеркостер – каже за Билтен Јелена Кајго

Јелена Кајго пише песме, бави се превођењем, али је и ауторка више позоришних комада попут „Фантома“, „Интимуса“, „Реалиста“, који су извођени и ван земље. Једно време је радила и као директор Битеф театра. Представа „Ролеркостер“, настала по њеном тексту у Атељеу 212, друга је сарадња са овим позориштем.

Ролеркостер као парадигма нашег живота. Куда смо пошли?

- У овим данима, у овим временима, сви живимо као на ролеркостеру. То не важи само за генерацију главне јунакиње, већ за све нас. Свима се чини да их живот мење, да их нека машина тумба горедоле, лево- десно и покушавамо да ухватимо равнотежу, да дођемо до даха. Време као да се убрзalo, догађаји нас газе. Можда смо и ми сами постали зависници од технологије, стално се затрпавамо неким садржајима који нам и нису неопходни. То је била инспирација за наслов овог драмског текста, то технолошко, а и свако друго убрзање у коме ми некако покушавамо да се снађемо.

Чини се да ни у чему нисмо успели, осим у овом технолошком развоју. Као да га најмање користимо за људску добробит?

- То су неке запитаности којима се бавимо у овом комаду. Са друге стране, ве-

рујем да је човек социјално биће коме су потребни људски контакти и да се та његова природа тешко може променити. Мислим да ће балансирати између онога што му те технологије доносе, које су неоспорно корисне, и оног што је суштина људскости. Имали су то искуство са короном где се видело колико је фалио тај свакодневни контакт, колико су били усамљени, колико их је хватала паника и какво је олакшање наступило када смо почели опет да се виђамо. Отуђење свакако постоји и унутар породице, а камоли унутар друштва. Ипак се надам да ћемо то превазиђи.

**Ту су и наши и страхови којима се та-
кође бавите. Јесмо ли им ми у овом модер-
ном добу склонији него у неким ранијим
временима?**

- Јесмо, али чињеница је да ти страхови нису неутемељени. У свету се дешавају страшне ствари и колико год се трудимо да живимо у неком свом микрокосмосу и да се изолујемо, не можемо да се повучемо на планину. Не можемо да будемо асоцијални. Немири су свуда око нас. Чак да их нема у нашем личном животу, живимо немире и страхове других око нас, баш због природне људске емпатије. Страхови постaju наш лични пратилац и ми се навикавамо на њих јер немамо куд и немамо где. А можда нам се и чини да је наше вре-

ме страшније и турбулентније. Свашта је људски род преживео, и ратове и болештине и вероватно је страх у нама откад постојимо.

Ово је и време миграција и успелих и мање успешних покушаја да се негде другде прилагодимо и уклопимо?

- Мене је занимало то питање јер сам и сама неко време живела ван Београда и некако ми је тешко падало то уклапање у другу културу, у другу средину. Видим да сад има све више људи који се враћају. Занимало ме шта је то добро што ми овде остављамо, шта је добро тамо где одлазимо и обрнуто, шта је то лоше и овде и тамо. Колико нам наша култура, наша породица даје одређено упориште, како се носимо са тим кад се из тога изместимо, шта добијамо, шта губимо, колико нас простор где смо рођени одређује, то су отворена питања која не морају да нам дају и одговоре. Имам утисак да се цео свет ускомешао и да је тешко, а можда и немогуће одредити где је боље, а где је горе. Цео свет је постао један ролеркостер.

Мирјана Петровић

impol
Aluminium Industry
Impol • Seval

Jedinstvo

BANCA INTESA

premium
ALKALINE WATER
A^{pH} 8.8

ПИШЕ:
Andrej Čačić

РЕЧ КРИТИКЕ

Сукоб и помирење старог и новог света

„Ролеркостер“ из Атељеа 212 је представа о генерацијским разликама, сукобу старог и новог света. Комад Јелене Кајго фокусира се на однос конзервативне мајке Љиљане и прогресивне ћерке Ане која се удаје за Јеврејина и сели у Лондон. Представа се протеже на близку будућност, тако да ћерка и њена породица у великој мери зависе од технологије (имају робота као собарницу). Успешан живот у Лондону, том мултиетничком центру либералних вредности, захтева од имиграната спремност да буду прагматични, да се одрекну вредности које су стекли у својој домовини и прихвате један сасвим другачији стил живота.

Мајка Љиљана представља жену која не пристаје на промене и инсистира на томе да јој се унука зове Анђелија а не Сара, да се крсти у Српској православној цркви, а не да буде Јеврејка или атеисткиња, да за Божић jede печење, а за Ускрс фарба јаја. Љиљана никако не разуме чињеницу да се њена унука дружи са дететом које има два оца и иде у вртић у којем се деци обраћају у средњем роду како би им пружили прилику да сами одлуче да ли ће бити мушки или женски када порасту. Са друге стране Ана то све прихвата са лакоћом. Њени животни приоритети сасвим су другачији. Она је посвећена својој каријери, породици и животном комфорту. Верски и национални идентитет за њу немају никакав значај. Она је спремна да се претвара да је католик како би своје дете уписала у добар вртић, а затим да се крсти у православљу како би својој најбољој пријатељици била кума на венчању. То је лик који је спреман да се поиграва са својим идентитетом зарад егзистенцијалне добротите.

Остали ликови имају драматрушку функцију да главни однос између Љиљане и Ане учине сложенијим и прошире тематски опсег комада на бројне друге проблеме попут климатских промена, вештачке оплодње, здравља, исхране итд. Иако такво умножавање савремених брига чини да атмосфера представе постане озбиљнија и мучнија, на тренутке се стиче утисак да су они сувишни јер ни један од мотива који споредни ликови уводе у радњу неће бити разрађен ни проблематизован.

Режија Милице Краљ је суздржана и не стаје ни на страну традиције ни на страну промена, већ пушта снажне женске ликове да се сами изборе за своју позицију. У том смислу сценографија (Милица Бајић Ђуров) представља сведен, једнобојан и практичан

стан у Лондону у ком нема личних, сентименталних или верских обележја. Све што дефинише идентитет станара смештено је у дигиталну сферу, у огроман екран који се протеже дуж читавог једног зида. Такво визуално решење представе може се тумачити на два супротстављена начина. С једне стране оно је симбол обезличеног савременог човека. С друге стране управо стерилна сценографија омогућава истицање личности људи који окупирају такав простор.

Представа се због могућности двоструког тумачења може доживети и као комедија и као трагикомедија. Такву могућност нарочито истиче глумачка бравура Даре Џокић која на маестралан и изразито веродостојан начин креира сложен лик мајке Љиљане. Њен наступ је озбиљан и долази изнутра, због чега комички ефекти не произилазе из спољашњих персифлажа и претеривања, већ из ситуација где се њен аутентичан карактер суочава са промењеним светом. Најзанимљивији је њен сусрет са роботом Шилом у минијуризном и задивљујућем тумачењу младог глумца Теодора Винчића.

Однос Шиле и Љиљане је значајан из два разлога. На глумачком плану он производи контраст између класичног драмског лика који настаје на емоционалним основама и постдрамског, телесног приступа глуми који је фокусиран на заводљивост покрета и прецизну контролу гласа и фацијалних експресија. На тематском плану однос између та два лика представља место помирења традиције и прогреса. Шила је бесполни робот, машина, женског имена, а тумачи је глумац. Она је без идентитета и као таква представља све оно чега се Љиљана ужасава. Међутим, управо та Шилина отвореност и недефинисаност поседује потенцијал да буде идентификована на различите начине. Љиљанин конзервативизам отвориће се управо на крају представе када ће угостићи Шилу у свом дому у Београду. У моменту када спречи Шилу, робота-служавку, да распреми сто, припадаће јој идентитет госта. Управо ће традиционални домаћински идентитет у том моменту навести Љиљану да прогрес не доживи више као свог непријатеља, већ да прихвати другог и другачијег уз све његове различитости. У том моменту прогресивна отвореност демонстрира способност да буде конкретизована, а конзервативна традиционалност показује способност за толеранцијом. Љиљана тада схвата да ни једна разлика није толико пресудна, ни један идентитет није толико важан докле год постоји бар толико људскости да саговорника доживимо као пријатеља.

Andrej Čačić

РЕЧ ПУБЛИКЕ

За кога би роботи радили у будућности?

Ана С. – Једна лепа, питка, упакована људска драма. На жалост свакодневна. Говори о свему оном што нас тек чека, што хтели или не мораћемо да проживљавамо. Не свиђа ми се свет у који срљамо, али морамо пливати јер живимо у њему.

С. М. – Искрено, није ми се свидело. Мало прехистерично испричано, без неких посебних бравура, без дубљих осећања. Не видим поуку, а ни поруку комада. Помирити се са наметањем „болесног“ друштва и држати се верских, наметнутих циљева?

Милица Ј. – Један питак, лаган комад. Занимљиво постављен, али није ми баш представа за фестивал. Ово је за камерно извођење, за већу близнакост са публиком. Мислим да би таква поставка можда боље допрала до публике.

Марија Н. – Како живимо и шта радимо, шта допуштамо себи и прихватамо као нормално или једноставно, окрећемо главу од неких збивања, стварно нас прави роботима. Сматрам да ћемо као модеран свет бити роботизовани, али да нас, као нас неће бити. Тако да се питам: „Ко ће правити све те роботе, али и за кога ће они радити у будућности?“

Александар – Све, све, али у урбаном времену прихватење „болештине“ као нормалног, толико присуство вере и њене моћи, некако ми се не уклапа. Мислим да нам цркве које имају новца све ово лудо и ненормално намећу. На жалост, то није наша црква и нису наше нормалне вредности. Надам се да ћемо све то препознати.

Б. Д.

ДАРА ЏОКИЋ, ГЛУМИЦА

Људска декаденција је ОТИШЛА ПРЕДАЛЕКО

ЈПФ је веома важан фестивал, на који долазе најрелевантније представе. На овом фестивалу су једне од најбољих селекција, тако да смо и овога пута, као ансамбл, јако почаствовани овогодишњим учешћем и играњем пред ужичком публиком, каже глумица Дара Џокић

- Мислим да је вечерашње извођење било јако добро, да смо добро играли. Имала сам прилику да осетим, али и да се уверим, да смо „прешли рампу“ код публике, да је разумела оно што смо покушали да кажемо овим комадом. Драго ми је што смо се нашли у селекцији, што смо ту и што ћемо одмерити снаге – овим речима почиње разговор за Билтен, глумица Дара Џокић, носилац Ардалиона за најбољу женску улогу на XII ЈПФ-у.

Како сагледавате живот данас, а како онај из блиске прошлости?

- Увек сам склона, када се нађем на раскршћу, да креирајам своје мишљење на нову информацију, нови догађај, доживљај, да добро размислим и да дам шансу, иако сада спадам у генерацију која има право да пореди и оспорава, да на неки начин кочи.... Никако нисам сматрала да ћу бити неко ко не разуме будућност, младост, неке нове тенденције. Увек сам волела да то схватим. Исто тако, непогрешиво, препознајем ствари које су, по мом мишљењу, велика светска декаденција. Односно, оно што води човечанство у пропаст. Са неким стварима не могу да се суочим, нити да их разумем. Кроз овај лик имала сам могућност да искажем све. Припадам генерацији за коју не могу рећи да је затуцана. То је била хипи генерација. Веровали смо у слободу, у љубав. Постојао је један свет од 60-их до 80-их, мојих година младости, када смо ми освајали слободе. И не видим шта од тог периода може бити лакше и слободније, али и лепше. Не свиђа ми се да-нашњи свет. У овој представи имала сам могућност да проговорим о „новим нормалностима“ које су за мене застрашујуће, а да том приликом нисам неко ко крши људска права. Напротив. Ипак, мислим да је та људска декаденција отишла предалеко. И никако ми се не допада „прихватање нове нормалности“.

С једне стране и у позоришту и у стварном животу имамо прихватање нових тенденција, декадентности, а са друге, јачање вере. Идемо из крајности у крајност.

- „Што јаче притиснеш, оно више скаче.“ То су природни закони. Однос са ве-ром, по мени је индивидуалан, и о њему не волим много да причам ни да правим

идеолошки став. То је пре свега, интимно питање и када су мирна времена, то и треба да буде интимно питање. Али кад дође до неког узнемирења у друштву и страхова, онда то добија залет на другу страну. Тада већ помињање вере постаје масовно и почиње да улази у јавни живот више него што би то било примерено, али је разумљиво. Ја разумем из којих потреба, али треба да има граница.

Дугогодишњи сте члан Атељеа 212 у који сте дошли из „Бошка Бухе“, гостовали сте у бројним позориштима, али некако сте највећи остали Установи културе „Вук Караџић“.

- Јесте. Ту сам од малих ногу. Ту у близини сам ишла у основну школу „Иван Го-ран Ковачић“, па сам на тој сцени имала своје прве наступе, јер је била Дом културе, најближи мојој основној школи. Волим то место. Ту је Општина Звездара. Ту сам се и удала. Живела ту на Булевару, мало, изнад. То је круг мог детињства, за мене најлепши и најбезбрежнији. И тако се кроз године трудим да гајим то дете у себи. Зато се увек радо појавим на тој сцени која ме враћа у безбрежност, у детињство, неко лепо време.

Бројне позоришне, филмске и телевизијске улоге су иза Вас. Имате ли неку не-остварену?

- Немам, али, заиста. Мислим да сам давно донела за себе мудру одлуку схватајући колико је мој посао неизвестан, а може да буде и неправедан и схватила да не могу да имам жеље. Јер да их имам и да се не остваре, то може бити јако разочарање. Тако сам себи рекла да ћу да радим свој посао, а праве улоге ће до мене доћи. А оне које нису дошле, одиграће их неко други. Мислим да сам тако себи помогла, да сам тако и спутала сјету и претеране амбиције. Улоге су долазиле и доћи ће. У овом послу треба издржати и сваку улогу одиграти са љубављу. Тако све долази на своје место.

Б. Дамњановић

МИНИСТАРСТВО
КУЛТУРЕ

ГРАД
УЖИЦЕ

ИЗВОД ИЗ КРИТИКЕ

„Шарган“ је у првом реду глумачка представа, и заиста сјајни, „all stars“ ансамбл то по ко зна који пут доказује. Фино избалансирана увезаност и међузависност судбина ликова, у комбинацији са поетским „нумерама“ разоружавајућим хумором пружа довољно материјала за надахнуте креације, што је ансамбл ЈДП-а у потпуности искористио. Редитељ је у свом приступу заиста успео да разигра овај богат и вишезначан текст, дајући му доста животних сокова и свежине. Одлични костими Лане Цвијановић су пример колико костим може да буде важан и користан у дефинисању лика.

НИН

Када се представа посматра у целини, она има веома много од рукописа Јагоша Марковића који смо виђали и у другим његовим представама овог позоришта (Врат од стакла, Путујуће позориште Шопаловић...). Јагош се веома труди да у свим својим представама има много јаких емоција које ће бити дочаране узбудљивом и гласном музиком и сценским ефектима који се дуго памте.

ВРЕМЕ

Ову причу Јагош Марковић на сцену поставља с пуним уважавањем Симовића, сигурном редитељском руком он води глумце из једне у другу сцену, не пада у искушење да редитељским средствима надграђује текст или да му на било који начин контрира; напротив, ни једним елементом који би припадао категорији спољашњих средстава, он не нарушава динамику радње, нити угрожава ритам глумачке игре, а она је, такође, на линији афирмације сваке Симовићеве речи. Притом, Марковић пажљиво води рачуна да у поетској равни донекле ишчашени и литеарно већ oneobičeni ликови не изађу из сфере фине нијансиране фарсичности и не склизну у карикатуралност, да их киша, вода и навлажене даске по којима неспретно ходе не би скренуле са трасе коју савршено одређује драмски текст.

Трећи програм Радио Београда

ВЕЧЕРАС

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ
БЕОГРАД

ЧУДО У ШАРГАНУ

Љубомир Симовић

Режија:	Јагош Марковић
Адаптација:	Јагош Марковић
Сценографија:	Јагош Марковић
Костимографија:	Лана Цвијановић
Музика:	Јагош Марковић
Сценски говор:	Љиљана Мркић Поповић

ИГРАЈУ:

Анита Манчић	Иконија
Тамара Драгичевић	Госпава
Сања Марковић	Цмиља
Миодраг Драгичевић	Анђелко
Марко Јанкетић	Миле
Милош Самолов	Ставра
Ненад Јездић	Просјак
Борис Исаковић	Скитница
Јована Беловић	Јагода
Небојша Дугалић	Вилотијевић
Слободан Тешић	Иследник
Љубомир Бандовић	Манојло
Алексеј Ђелогрлић	Танаско

ЗЛАТНИБОРАЦ

UniCredit Bank

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ФЕСТИВАЛ НАШ НАСУШНИ

Да синоћ није било оне раздрагане и талентоване омладине из новог Градског хора да нам отпева *The show must go on*, отварање Фестивала заличило би на синдикалну прославу годишњице пекарског еснафа. Осећао сам се као онај ужички ћак који је првог јутра у Београду питао пролазника: *Извините, а где је овде „Сретен Гудурић“?*

Може бити да се шеф протокола исувише држао овогодишњег фестивалског слогана „Парче хлеба, парче неба“. Ко зна, можда се превише загледао у фестивалски плакат са оном убуђалом, аветињски празном кајзерицом која подсећа на лош дан вајарке Олге Јеврић?

Додуше и у моменту поп песмици „Квиноваца“ има стих „Бајке од јуче, расту али никад не умиру“. Богме, расту, расту сваког дана ко индустријски квасац.

Углавном, о хлебу без масти и алеве паприке није се толико зборило ни за време Ужицке републике. Седео сам до директора и коселектора ЈПФ-а, па кад градоначелница у поздравној говоранцији завапи да нам свима припада по комадић житне прерађевине и кишног облака замало да га приупитам: *Чико, је ли сав овај лебац твој?*

А кад је професор Динуловић у својој ужичанствено на дахнутој беседи приметио да Тргу партизана нешто недостаје, одмах сам помислио на Житни пијац. Погрешио сам, наравно. Жито би опет привукло вране, а вране неког будућег песника да напише наставак „Ужица са вранама“. Али кога више интересује коме су подно Забучја с партијски подупртог неба падале презле а ко је продавао црвљиво брашно из ратне репарације. Предраг Матвејевић завршава своју можда најбољу књигу „Круж наш“ реченицом да је „човјечанство настало без круха и може без њега нестати“.

Утом се заврти „Ролеркостер“. Очекивао сам мало узбудљивију вожњу пружном путом Атеља 212. Тек мала вртоглавица. То поиграње такозваним верским осећањима и другим мукама духа кошта више него што нам показује представа Милице Краљ.

Сви би да буду адвокати нишних, сви мисле као Махатма Ганди а нико да залупи врата адвокатској комори, по зајми пеленгаће од кротитеља кобри и запуца пустињом опшенародног безнађа.

А шта фали Сунђер Бобу? – пита се генерација која рас те на темељима нашег „себељубља“.

Мали су му револуционарни капацитети да покупи горке сузе гладних и понижених.

Па кад ће онда бити боље?

Кад робот Шила научи да прави сарму.

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД 4.60

Издаје: Савет XXVII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2022.
Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Јелена Пенезић, Андреј Чањи.

Тираж: 500 примерака • **Штампа:** Графопринт, Ужице

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ
27. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

Вујовићу дупло бреме достојанства

**Изложба ауторских фотографија
Радована Вујовића - увод у нову сезону
и пратећи програм 27. Југословенског
позоришног фестивала**

Радован Баја Вујовић, ужички фотограф, окружио је посетиоце хола Народног позоришта фотографијама без превода 26. ЈПФ-а. Сажео је у 15 ауторских фотографија виђено претходне сезоне и, како је указао Драгиша Милосављевић, историчар уметности и публициста, вратио нас фотографским информацијама годину дана уназад, на награђене Три зиме, Пучину, 64, на Седам страхова, Ђаконду, Зелену чоју Монтенегра, на Страх, једну топлу људску причу.

- Позоришне фотографије су један изванредан документациони извор за нека будућа покољења - напомену је отварајући традиционалну Бајину изложбу Драгиша Милосављевић, поручивши да Вујовић, као брилијантан фотограф, заслужује велико поштовање.

- Многи га познају. Онима који га не познају скренућу пажњу да он није само позоришни фотограф, он је фотограф *homme universalis* који је овековечио много тога од споменичког наслеђа југозападне Србије, па и ужичког краја - истакао је Милосављевић уручивши Вујовићу, како је рекао, дупло бреме достојанства.

Испретао је хроничар Вујовић све претходне сезоне Југословенског позоришног фестивала, одгледао све досадашње представе и трудио се, како је додао, да покаже њихову суштину.

- Свака представа - посебан доживљај. Сваки нови фестивал, нови изазов, навео је Баја, неуморни пратилац позоришних фестивала више од четврт века.

Текст и фото: Ј. Пенезић